

Descripció del Fons Família Rubí i Iglesias

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència	CAT XXX GRANOLLERS Família Rubí i Iglesias
Nivell de descripció	Fons
Títol	Família Rubí i Iglesias
Data(es):	Dates de creació: 1332-1929 (predomina 1802-1864) Dates d'agregació: 1769-1929 (predomina 1802-1864)
Volum i suport	3 metres, paper 8 pergamins (30 x 58, 31 x 31, 34 x 52, 42 x 54, 55 x 53, 61 x 56, 85 x 69, 129 x 69 cm)

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor	Família Rubí i Iglesias
Història del productor	La història de la família Rubí i Iglesias és el mirall de l'ascensió social i política de la burgesia a la vila de Granollers durant el segle XIX. Al llarg del segle XVIII, els Rubí ja havien prosperat com a espardenyers i comerciants, fet que els havia permès adquirir un patrimoni que s'estenia per les rodalies de Granollers i La Roca, el qual gestionaven des de la seva residència de la plaça dels Cabrits.

Ramon Rubí Ballester (1722-c.1801) s'havia casat amb Gertrudis Oliver, amb qui havia tingut a Jaume Rubí Oliver (1751-1834). Al seu torn, aquest s'havia unit en primeres núpcies amb Isabel Isern, i en segones amb Anna Maria Roger, la filla de la qual, Catarina Gipuló, va contraure matrimoni amb l'hereu de Jaume Rubí, Francisco Rubí Isern (1782-1851). Aquest últim, que s'havia enriquit gràcies al comerç de ferro, era un personatge conegut per la comunitat local, gràcies als seus oficis de síndic de l'Ajuntament de Granollers i arrendador dels censos eclesiàstics de les parròquies del Vallès.

Del seu matrimoni amb Caterina Gipuló en van néixer tres fills, Ramon, Josep i Jaume Rubí Gipuló, que marquen l'apogeu de la família durant el segle XIX. El primogènit, Ramon (1802-1864) exercia habitualment com a procurador i causídic, però també va intervenir activament en la vida pública de la ciutat i la comarca, ocupant diversos càrrecs en els ajuntaments de Lliçà d'Avall i Granollers, d'entre els

quals s'ha de destacar la seva etapa com a alcalde de Granollers (1854-1856). En la seva joventut, s'havia enrolat com a voluntari a la Milícia Nacional durant la I Guerra Carlina (1833-1843), i va arribar a obtenir la graduació de comandant.

Seguint els seus passos, Jaume Rubí Gipuló (1811-1847) també va tenir una actuació destacada en les files liberals, on els seus mèrits el van fer mereixedor de la mateixa graduació que el seu germà gran. Llicenciat en Dret per la Universitat de Barcelona, en temps de pau va treballar com a advocat i promotor fiscal de la vila.

Per la seva part, Josep Rubí Gipuló (mort c.1884) va optar per la vida monàstica, i va ingressar a l'ordre dels mercedaris, amb els quals va estar a Vic, Zamora, Berga i Barcelona.

Les seves tres germanes, Josefina, Anna i Caterina, no han deixat gairebé cap rastre documental en el fons. La major es va casar en primeres núpcies amb Miquel Jaume Andreu, i en segones amb Josep Muntañola. Per la seva banda, Anna es va unir a Juan Bautista Gurri, mentre que Caterina es va casar amb Juan Gallart.

Ramon, el fill major del matrimoni Rubí Gipuló, es va casar amb Teresa Fontanella, amb qui va tenir tres filles, Benita, Caterina i Josefa. La pubilla, Benita Rubí Fontanella (nascuda el 1832), es va unir a Pere Iglesias Valls, comerciant de Figueres, que en traslladar-se a Granollers va diversificar els seus negocis adquirint un càrrec de responsabilitat al Ferrocarril.

Benita Rubí i Pere Iglesias van tenir un fill, Miquel Iglesias Rubí (nascut el 1869). Aquest personatge fou l'últim membre de la branca familiar de Granollers que va portar el cognom Rubí, i el darrer membre de la nissaga testimoniada en el fons.

Història arxivística

El fons sempre ha estat custodiat pel productor al seu domicili particular. Els seus orígens cal buscar-los vora l'any 1768, moment en què Ramon Rubí Ballester va fixar la seva residència a la casa de la plaça dels Cabrits. La necessitat de conservar les escriptures de la casa i els documents que en testimoniaven els traspassos de propietat en èpoques pretèrites va derivar en la creació de l'arxiu familiar, que ben aviat va anar creixent gràcies a la incorporació de textos provinents de l'activitat personal i professional dels membres de la família.

La primera intervenció que es va fer sobre el fons es remunta a mitjans del segle XIX, moment en què Ramon Rubí Gipuló va inventariar-ne la documentació patrimonial bo i reconstruint la línia genealògica de la seva família fins arribar a Ramon Rubí Ballester, en un treball que va recollir al seu *Llibre de Notes*.

La consolidació de la família Rubí com una de les més pròsperes i notables de la vila va propiciar el creixement del seu arxiu, que va anar guanyant volum fins l'epoca de Miquel Rubí Iglesias, l'últim membre de la família en dipositar-hi documents.

D'aleshores ençà, els seus descendents han vetllat per la conservació del fons. Dissortadament, durant el bombardeig de Granollers del 31 de maig de 1938, va patir els estralls d'una bomba que va caure a l'habitació on hi havia l'arxiu familiar. L'explosió de l'artefacte va provocar la destrucció d'una gran part del fons i la mutilació d'aproximadament 0,3 metres de la documentació conservada.

Temps després, el senyor Frederic Malàs Iglesias, nét per línia materna de Miquel Iglesias Rubí, va fer una segona intervenció al fons, instal·lant-ne la documentació en nous contenidors i elaborant inventaris sumaris del seu contingut.

En l'actualitat, el fons pertany als germans Frederic i Margarita Malàs Iglesias. A iniciativa seva, l'any 2009 la família va demanar la col·laboració de l'Arxiu Municipal de Granollers (AMGr) per descriure i posar en condicions la documentació, a fi de fer-la accessible a la ciutadania. El 25 de gener de 2010 es va signar un conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Granollers i els propietaris del fons, els germans Margarita i Frederic Malàs; en virtut d'aquest conveni, la família va assumir el cost de les operacions de tractament del fons i es va comprometre a deixar-hi accedir els usuaris, mentre que l'AMGr va dirigir les operacions de tractament arxivístic, va aportar els materials de conservació i en va fer la difusió pertinent.

Dades sobre l'ingrés El fons és conservat per la família Malàs Iglesias al seu domicili particular.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut El fons de la família Rubí i Iglesias recull la documentació relativa al seu patrimoni familiar i la derivada de les facetes personal i professional de tots els membres de la nissaga. Pel que fa a la documentació patrimonial, el fons inclou tant la que es refereix a la seva constitució i administració

(vendes, establiments, censals, etc), com la relativa a la seva successió en el sí de la família (testaments, inventaris de béns relictos o capítols matrimonials).

En aquest àmbit, és d'especial interès la conservació de 8 pergamins, que permeten reconstruir la història de la residència familiar de la plaça dels Cabrits i de les Olles des del segle XIV fins l'actualitat.

Pel que fa a la documentació de cadascun dels integrants de la família, cal dir que la seva representació textual en el fons és molt desigual. Així, mentre que el volum documental dels primers i els darrers membres del llinatge representats en el fons (de Ramon Rubí Ballester a Francisco Rubí Isern i de Benita Rubí Fontanella a Miquel Iglesias Rubí) no arriba als 0,4 m, la generació dels Rubí Gipuló suma més de 1,2 m.

Dels documents d'interès personal, és especialment rellevant la correspondència de Ramon Rubí Gipuló amb la seva cosina Petronila Briseña, de Puerto de Santa María. Pel que fa a la faceta professional dels Rubí i Iglesias, destaca la documentació comptable de Francisco Rubí Isern, i els llibres de Ramon Rubí Gipuló relacionats amb la seva activitat com a procurador i causídic (llibres de coneixement, de notificació, de correspondència, etc). De la mateixa manera, s'ha de ressaltar la presència en el fons de còpies de documents de les institucions públiques (de Granollers, Lliçà d'Avall o Tagamanent) en les quals Ramon Rubí va treballar. D'aquest personatge, cal remarcar especialment els textos agregats al fons en funció de la seva activitat militar (padrons i estadística de soldats i material bèl·lic de la Milícia Nacional, correspondència amb les autoritats militars, etc).

El fons recull un considerable volum de documentació judicial (1m), que inclou trasllats de processos civils i criminals i documentació solta, vinculada al fons com a resultat de l'activitat professional dels germans Ramon i Jaume Rubí Gipuló.

Finalment, també cal destacar la presència d'una biblioteca i hemeroteca familiar, que inclou fragments de llibres i de diaris, així com prospectes, bans, anuncis públics i textos similars (0,1 m).

Sistema
d'organització

El fons ha estat organitzat d'acord amb un quadre de classificació que distingeix la documentació patrimonial comuna a tota la família (arxiu familiar) de la que ha estat aplegada per cada membre en el context de la seva vida

personal o professional (arxius personals), o bé la que s'ha agregat al fons per criteris fàctics (col·leccions factícies).

Pel que fa al grup de sèries *Plets*, cal advertir que, tot i formar part de l'arxiu familiar, els processos judicials que la componen no són litigis que afectin els drets de la família, sinó que són producte de l'activitat professional de dos dels seus membres, els germans Ramon i Jaume Rubí Gipuló, respectivament causídic i advocat. El fet que en molts processos intervinguessin ambdós germans i també que no sempre és possible agregar els documents judicials solts a un dels dos, ha aconsellat la creació d'aquesta secció comuna dins l'arxiu familiar.

A continuació es presenta el quadre de classificació funcional que s'ha elaborat per estructurar i organitzar el fons:

1. ARXIU FAMILIAR

- 1.1. Constitució i administració del patrimoni familiar
- 1.2. Plets
 - 1.2.1. Processos judicials
 - 1.2.2. Documentació judicial

2. ARXIUS PERSONALS

- 2.1. Jaume Rubí Oliver i Francisco Rubí Isern
- 2.2. Ramon Rubí Gipuló
 - 2.2.1. Activitat personal
 - 2.2.2. Activitat militar
 - 2.2.3. Activitat professional privada
 - 2.2.4. Activitat professional en càrrecs i oficis públics
- 2.3. Jaume Rubí Gipuló
 - 2.3.1. Activitat personal i militar
 - 2.3.2. Activitat professional
- 2.4. Benita Rubí Fontanella, Pere Iglesias Valls i Miquel Iglesias Rubí

3. COL·LECCIONS FACTÍCIES

- 3.1. Biblioteca i hemeroteca familiar

Informació sobre
avaluació i tria

No s'ha realitzat cap actuació d'avaluació i tria

Incrementos

No es preveuen

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés	Lliure accés, amb petició prèvia dels documents i cita concertada. Per consultar la documentació, cal adreçar la petició a l'Arxiu Municipal de Granollers, que es posarà en contacte amb la família Malàs Iglesias, propietària del fons, i que servirà la documentació a l'usuari a la sala de consulta de l'arxiu.
Condicions de reproducció	La reproducció de documents s'ha de dur a terme d'acord amb les normes de l'Arxiu Municipal de Granollers.
Llengües i escriptures dels documents	Predominen el català i el castellà. Els pergamins i una petita part dels documents anteriors al segle XIX estan escrits en llatí. Per altra banda, el fons inclou una unitat documental escrita en francès.
Característiques físiques i requeriments tècnics	En general, la documentació presenta un bon estat de conservació. Els pergamins, però, estan estripats pels laterals, i una petita part de la documentació està fragmentada o estripada com a resultat de l'explosió de la bomba que va caure a l'arxiu.
Instruments de descripció	En finalitzar el tractament del fons, s'han confeccionat dos instruments de descripció: la fitxa de fons i un catàleg d'unitats documentals en una base de dades en Access, que són accessibles a través del web www.granollers.cat , a la secció de l'arxiu municipal.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Documentació relacionada	A l'AMGr, en la sèrie <i>Llibres d'actes del Ple Municipal</i> del fons Ajuntament de Granollers, hi ha documentació que reflecteix la relació professional de la família amb el consistori.
Bibliografia	DANTÍ RIU, Jaume. "Granollers, una vila amb places i porxos". <i>Lauro: revista del Museu de Granollers</i> , núm. 21 (2001), p. 16-25.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data(es)	Aram Magrins Gol, gener de 2010.
--------------------	----------------------------------

- Fonts
- La pròpia unitat de descripció.
 - El senyor Frederic Malàs Iglesias ha facilitat informació sobre la història genealògica de la seva família i sobre el contingut dels documents del fons.
- Regles o convencions
- *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2006.